

Veelgestelde vragen over tto (tweetalig onderwijs)

1. Waar staat de afkorting tto voor?

Tweetalig Onderwijs. Tweetalig onderwijs wordt nu gegeven op ruim 130 scholen in Nederland.

2. Wat houdt tweetalig onderwijs in?

Op het Grotius College wordt in de onderbouw van het vwo ongeveer 65% van de lessen in het Engels gegeven; verder is er veel aandacht voor wereldburgerschap en persoonsontwikkeling. In de bovenbouw doen tto-leerlingen de vakken Global Perspectives (A Level) en English Language and Literature (AS Level). Deze vakken zijn onderdeel van het curriculum van Cambridge International. Leerlingen die de certificaten van deze vakken hebben gehaald tonen daarmee aan dat zij in staat zijn in het Engels examen af te leggen in pre-academische vakken. (zie ook vraag 14.) Het *Cambridge A-level Global Perspectives Certificate* - dat uiteraard op Engelse en Amerikaanse universiteiten al wordt geaccepteerd als bewijs van pre-acadisch niveau- levert ook bij Nederlandse universiteiten een duidelijke meerwaarde op. De certificaten tonen dus niet alleen aan dat het Engels op een zeer hoog niveau wordt beheerst, maar ook dat leerlingen bepaalde vaardigheden hebben die van belang zijn bij hun (academische) vervolgopleiding.

3. Is het tweetalig onderwijs tot en met het eindexamen?

Nee, de eindexamenvakken mogen niet in het Engels worden afgenomen; in de bovenbouw (vanaf klas 4) werken de leerlingen toe naar de Nederlandstalige vwo-examens voor de gekozen vakken.

4. Als de leerlingen toch in het Nederlands hun examens doen, wat voor meerwaarde heeft tweetalig onderwijs dan?

Leerlingen verbreden hun horizon en leren uitstekend Engels. Doordat in de onderbouw meer dan 20 uur per week in het Engels onderwijs wordt gevolgd, wordt de Engelse taal op een natuurlijke manier aangeleerd. Leerlingen leren bij alle vakken de Engelse taal actief te gebruiken. Leerlingen kennen hierdoor niet alleen de specifieke Engelse termen voor verschillende vakken, maar leren ook goed presenteren, spreken in het openbaar en schrijven. Kennis en vaardigheden die goed van pas komen bij vervolgstudies. Dat maakt een vervolgopleiding in het buitenland gemakkelijker omdat dit certificaat aantoont dat het Engels op het niveau van (near) native speakers is. Maar ook op Nederlandse universiteiten worden steeds meer Engelstalige colleges gegeven of is er Engels studiemateriaal. Uit ervaringen van oud-leerlingen blijkt dat zij tijdens de studie een enorme voorsprong hebben op leerlingen die geen tto hebben gevolgd.

5. Waarom worden niet alle lessen in de onderbouw in het Engels gegeven?

Om de balans tussen Nederlandse en Engelse taal in evenwicht te houden; bovendien is het wettelijk niet toegestaan om meer dan 70% van de lessen in het Engels te geven.

6. Gaat het geven van lessen in het Engels niet ten koste van de diepgang van de stof?

Nee, dat lijkt misschien wel zo in de eerste weken, maar al in de tweede helft van het brugklasjaar maakt het voor leerlingen eigenlijk niet meer uit in welke taal er lesgegeven wordt.

7. Kunnen de leerlingen in de bovenbouw de (Nederlandse) terminologie en leerstof nog wel begrijpen?

Tot nu toe is het slagingspercentage van tto-leerlingen tegen de 100% en zijn de gemiddelde cijfers voor de eindexamenvakken van de tto-leerlingen ook hoger dan die van de reguliere vwo-leerlingen; hieruit blijkt dat de leerlingen prima in staat zijn om zich ook snel de Nederlandse terminologie eigen te maken. Bovendien werken we met woordenlijsten waardoor de belangrijkste termen bij alle vakken zowel in het Nederlands als in het Engels worden aangeleerd.

8. Moet je tweetalig zijn opgevoed om aan het tto deel te nemen of is het tto alleen voor kinderen die heel goed in Engels zijn?

Nee hoor, absoluut niet. Het tto is ontwikkeld voor kinderen die het Nederlands als moedertaal hebben, kinderen die tweetalig zijn opgevoed hebben hooguit in het begin een kleine voorsprong. Het startniveau van het Engels is niet belangrijk; wel een goede algemene taalbeheersing. We beginnen vanaf de basis.

9. Wat is CLIL?

CLIL staat voor Content and Language Integrated Learning en is het hart van het tweetalig onderwijs. Het houdt in dat elke docent naast vakdocent ook taaldocent is. De Engelse taal en de vakinhoud vormen een integraal geheel. Doordat zoveel vakken in het Engels worden gegeven en leerlingen constant feedback krijgen over hun taalgebruik gaat de ontwikkeling van het Engels zo verbazingwekkend snel.

10. Wat zijn de toelatingseisen?

Een positief advies (vwo) samen met het onderwijskundig rapport van de basisschool, en een intake die bestaat uit een begrijpend lezen toets, een interesseltoets en een opstel. De toetsen en het opstel worden in het Nederlands gemaakt. Aan de hand van de uitslag van de toets en de informatie van de basisschool wordt bepaald of de leerling kan worden toegelaten tot het tto.

11. Hoeveel leerlingen kunnen er geplaatst worden in het tto?

We streven naar maximaal een klassen van maximaal 28 leerlingen, bij meer aanmeldingen kan er een tweede klas gemaakt worden.

12. Is er een systeem van loting?

Nee, we kennen geen loting, de volgorde van aanmelding is ook niet van belang.

13. Zijn er ook andere scholen in Delft waar tto gegeven wordt?

Nee, tto wordt alleen op het Grotius College aangeboden.

14. Is Cambridge Engels hetzelfde als tto?

Nee, een school die alleen Cambridge Advanced of Proficiency Engels aanbiedt geeft versterkt talenonderwijs. Er worden dan geen andere vakken (dan Engels) in het Engels aangeboden, dus er wordt door de leerlingen veel minder Engels gesproken dan op een tto-school. Een school die (alleen) Cambridge Engels aanbiedt staat niet onder controle van het

Nuffic en hoeft dus ook niet te voldoen aan de eisen die aan een tto school worden gesteld. Op het tto halen leerlingen extra certificaten op een pre-academisch niveau. De beoordeling vindt plaats op internationaal niveau, zodat leerlingen zich kunnen meten aan leerlingen over de hele wereld de dezelfde examens hebben afgelegd. Zij blijken een enorm voordeel te hebben van hun brede opleiding ten opzichte van studenten die geen tto hebben gevolgd. Hierbij vallen vooral het spreken in het openbaar en het schrijven op.

15. Biedt het Grotius ook Cambridge Engels aan?

Ja, tto-leerlingen doen na de onderbouw het Cambridge Advanced of Cambridge Proficiency examen. Hiermee tonen zij aan dat hun niveau Engels na de eerste drie jaar tto minimaal op [B2-niveau](#) is.

15A. Ik begrijp niet wat het verschil is tussen de verschillende Cambridge programma's. Kan nog een keer worden uitgelegd wat het verschil is tussen Cambridge Advanced English (CAE) en Cambridge Proficiency English (CPE) en Cambridge International English Language and Literature?

Natuurlijk. CAE en CPE geven aan hoe vaardigheid je bent in een buitenlandse taal. Het hoogst haalbare niveau is [C2 level](#). Cambridge International biedt pre-academische vakken in het Engels, waarbij het niveau Engels verondersteld wordt ook op pre-academisch niveau te zijn. Vergelijk het bijvoorbeeld met ons vwo-examen Nederlands: dit is niet vergelijkbaar met een certificaat voor Nederlands als buitenlandse taal, maar omvat veel meer, onder andere: literaire tekstoorten herkennen, betogen analyseren, beoordelen en zelf opzetten, informatie verzamelen, verwerken en schriftelijk presenteren, teksten herschrijven na commentaar, soorten teksten benoemen, drogredenen herkennen en teksten samenvatten. Zie ook het [factsheet](#) van Cambridge International.

16. Mag elke school een eigen tto-programma vaststellen?

Nee, het Nuffic, dat het tto in Nederland coördineert, heeft een standaard ontwikkeld waaraan alle scholen moeten voldoen. Dit wordt o.a. gecontroleerd door schoolbezoeken waarbij de school uitgebreid wordt doorgelicht op verschillende niveau's (leerlingen, docenten, ouders). Na een positief rapport mag een school zich officieel tto-school noemen. Wel staat het elke school vrij om te bepalen welke vakken in het Engels worden aangeboden en welke overige activiteiten er in het kader van het tto worden ontwikkeld.

17. Welke vakken worden in de brugklas op het Grotius College in het Engels gegeven?

In de brugklas: aardrijkskunde (Geography), geschiedenis (History), wiskunde (Mathematics), biologie (Biology), tekenen (Arts), techniek (Technical Studies), lichamelijke opvoeding (Physical Education), Global Orientation en natuurlijk Engels (English).

18. Welke opleiding krijgen de docenten?

Voor goed tweetalig onderwijs zijn geschoolde en enthousiaste docenten noodzakelijk. De docenten die lesgeven in het tto, hebben daar zelf voor gekozen. Het zijn voornamelijk Nederlandse docenten. Wel spreken zij vloeiend Engels. Zij hebben in voorbereiding op de start van het tto, een intensieve taaltraining gevolgd. Alle docenten zijn of komen in het bezit van het Cambridge Certificate of Proficiency in English (CPE) en volgen nascholingscursussen in binnen- en buitenland om hun spreekvaardigheid regelmatig op te frissen en hun kennis en vaardigheden verder te ontwikkelen.

19. Welk Engels is de standaard?

Er is veel discussie of er nog wel een standaard te geven is. Zoveel mogelijk wordt het Brits Engels (het zogenaamde RP - received pronunciation) als uitgangspunt genomen.

20. Krijgen de leerlingen eerst een tijdje les in het Nederlands, voordat overgestapt wordt op het Engels?

Nee. Wel zal er in het begin tijdens de lessen - waar nodig – nog uitleg in het Nederlands gegeven worden. Tussen de herfstvakantie en de kerstvakantie is dat nog sporadisch nodig en na de kerstvakantie wordt er vrijwel uitsluitend Engels gesproken.

21. Zijn de toetsen ook in het Engels?

Ja, in het begin mag er ook zo af en toe nog wel in het Nederlands worden geantwoord. Spelfouten worden buiten beschouwing gelaten, behalve natuurlijk bij Engels zelf.

22. Heeft al dat Engels geen gevolgen voor het Nederlands van de leerlingen in het tto?

Nee, het Nederlands is voor de meeste tto-leerlingen hun moedertaal en wordt buiten de tto-leslessen nog veel gebruikt; er zijn geen (negatieve) gevolgen geconstateerd voor de beheersing van het Nederlands van deze leerlingen in het tto. Indien Nederlands niet de moedertaal is en/of niet op vwo-niveau beheerst wordt, is het vaak raadzaam om het reguliere vwo te volgen in plaats van tweetalig vwo. Vandaar dat we ook het niveau Nederlands beoordelen bij de toelatingstoets.

23. Hoe zijn de resultaten van leerlingen in het tto?

De resultaten voor het specifieke tto-deel zijn tot nu toe (negen jaar achter elkaar) fantastisch met een score van 100% geslaagden. Het slagingspercentage van de tto-leerlingen voor hun vwo-examen is bijna 100.

24. Welke materialen worden er bij de Engelstalige lessen gebruikt?

Steeds meer uitgeverij laten bestaande methodes door native speakers vertalen in het Engels, dus het aanbod groeit. Ook komen er boeken uit Groot-Brittannië. Bij sommige vakken zijn waar nodig specifieke aanvullingen voor de Nederlandse situatie. Daarnaast wordt authentiek Engelstalig materiaal buiten de lesboeken gebruikt.

25. Is het curriculum precies hetzelfde als bij de overige brugklassen?

Voor de meeste vakken wel, voor veel vakken geldt natuurlijk wel dat er andere onderwerpen aan bod zullen komen met een internationaler karakter. Het vak Global Orientation wordt uitsluitend aan tto-leerlingen gegeven.

26. Is het tto ook te combineren met het gymnasium?

Ja! Op het Grotius College kan je kiezen uit tto gymnasium en tto atheneum. In het algemeen volgen iets meer leerlingen tto-gymnasium dan tto-atheneum.

27. Wat is het verschil tussen tto gymnasium en tto atheneum?

Bij tto gymnasium volg je ook Latijn (vanaf de brugklas) en Grieks (vanaf de tweede klas) en neem je samen met de leerlingen van het klassieke gymnasium deel aan de specifieke gymnasiumactiviteiten (zoals het decemberproject, de gymnasiumdag, en de Griekenlandreis). Bij tto atheneum volg je alleen de activiteiten die horen bij het tto-programma.

28. Is dat niet veel te zwaar voor leerlingen?

De praktijk tot nu toe wijst uit dat dat reuze meevalt. Gemotiveerde, intelligente kinderen kunnen heel veel, zeker als ze er plezier in hebben.

29. Moeten ouders extra betalen voor het tto?

Ja. Op het Grotius College zijn de extra kosten voor tto € 450 per jaar (excl. examens).

30. Waar is dat extra geld voor bestemd?

Voornameijk voor de extra buitenlesactiviteiten (reizen, excursies, workshops etc.) die de leerlingen aangeboden krijgen. Maar ook bijvoorbeeld voor de extra examens en de extra uren Engels. Deze extra bijdrage kan en mag nooit een belemmering voor deelname zijn. De school beschikt hiervoor over een sociaal fonds.

31. Heeft de school een officieel tto-certificaat?

Ja, vanaf 2008 mag Grotius de officiële titel tto junior school voeren en vanaf juli 2011 is Grotius senior school. Het certificaat is in september 2018 verlengd tot augustus 2023.

32. Wij zijn expats die na jaren in het buitenland weer terugkomen in Nederland. Onze kinderen hebben op een internationale school gezeten. Kunnen onze kinderen nu verdergaan met tto?

Een internationale school heeft een heel ander programma dan een Nederlandse school met tweetalig onderwijs. Deze twee opleidingen sluiten niet direct op elkaar aan. Onze tto-leerlingen doen in het Nederlands eindexamen op vwo-niveau. Dit betekent dat het niveau van het Nederlands heel goed moet zijn. Leerlingen die lange(re) tijd onderwijs hebben gevolgd in een andere taal raden wij juist aan om de Nederlandstalige vwo-opleiding te volgen, zodat hun Nederlands goed genoeg is om op vwo-niveau eindexamen te doen.

33. Kan ik een lesje volgen op het Grotius College om te ervaren hoe het in de praktijk is om op een tto school te zitten?

Ja, dat kan, je kunt zelfs een hele dag meelopen. We noemen dit Ticket to tto. Je wordt dan door leerlingen uit de brugklas begeleid bij een gewone schooldag op het tto. Je beleeft dan alles precies zoals de tto leerlingen zo'n dag ervaren. Je kunt je hiervoor aanmelden via het formulier op de site.

34. Wanneer zijn de toelatingstoetsen?

Op woensdag 10 februari 2021 is de eerste ronde toelatingstoetsen. Dit is zo vroeg om leerlingen de kans te geven om als ze niet kunnen worden toegelaten tot de tto-opleiding, ze nog een andere school kunnen kiezen binnen de inschrijvingstermijn in Delft (sluit op 5 maart 2021). Voor de toelatingstoets ontvang je een uitnodiging na de aanmelding.

35. Waar kan ik terecht als ik nog meer vragen heb over het tweetalig onderwijs in het algemeen? De site van het Nuffic biedt de meeste informatie. Daar zijn ook weer verdere links te vinden zoals www.ikkiestto.nl

36. Waar kan ik terecht als ik nog meer vragen heb over het tweetalig onderwijs op het Grotius College?

Vragen kunnen het beste rechtstreeks gesteld worden aan de coördinator van het tto: Xander de Bruijn via tto@grotiuscollege.nl